

O potrebi večega števila živinozdravnikov po deželi.

Od vseh strani dežele slišijo se pritožbe o pomanjkanju živinozdravnikov in to po pravici, če se pomisli, da živina je neprecenljiv dar božji za slehernega kmeta, kajti ona mu služi za vprego pri delu in za polje gnoj dela, nam daje mleko, obuvalo in svoje meso v dober živež, živina je tako potrebna, da bi brez nje nobeno kmetijstvo ne moglo obstati, le živina še podpira kmeta, da visi na kmetiji. Ker je pa živina uže od narave mnogim boleznim podvržena, se večkrat zgodi, da zdaj temu, zdaj unemu gospodarju živina nevarno zbolí in naposled tudi pogine, kar bi se dalo s pripomočjo izvedenega zdravnika lahko na tisuče živine še ozdraviti in tako prevelike škode se obvarovati. Pa kje hoče bolj revni kmet v takih slučajih pomoči iskati? V mesto po štiri in več ur hoda daleč po zdravniku poslati se mu zdi predrago, ker stane preveč denarja, dostikrat je pa tudi hitre pomoči potreba, blizo pa ni dobiti nobenega izvedenega živinozdravnika, razun kakega mazača, ki samo iz kakošnih starih bukev ali pa z vražjim zagovarjanjem živino hoče ozdravljati.

Iz tega se lahko razvidi, kako zeló da je potrebno skrbeti za to, da bi vsaka fara, katera pod en zvon spada, dobila po enega živinozdravnika. Toraj želeti je, da naši poslanci delajo na to, da se zopet živinozdravilska šola ustanovi v Ljubljani na Poljanah, v kateri naj bi se v tej stroki brezplačno podučevalo.

Selske občine po deželi pa naj bi se dogovorile tako, da bi poslale po dve skupaj združeni po enega učenca za ta posel sposobnega v to šolo, ter manj premožnim tudi hrano in stanovanje za čas učenja skozi tri leta preskrbovale. Na ta način bi sčasoma dobili več umnih in dobrih živinozdravnikov in kovačev po deželi. V kar Bog pomaga!

M. Ilovar.

Mlekarske zadeve.

(Dalje.)

O prejemu in izstopu društvenikov.

§. 20.

Občni zbor sme dovoliti, da sme kdo brez deleža biti mlekoskladavec. Tak mlekoskladavec nima nikake pravice do premoženja društvenega; vendar mora toliko plačati, kolikor odloči zbor, da s tem pomaga vzdrževati poslopje, orodje itd.

§. 21.

Društvenik biti neha vsak, kogar občni zbor izključi zaradi tega, da ni izpolnil svojih dolžnosti po obstoječih pravilih. Tako izključbo mora nasvetovati odbor posebnostno takrat, kedar je kak društvenik mleko slabil, prenejal itd.

§. 22.

Osebe, ki so obsojene bile zaradi dejanja, izvirajočega iz nepoštenega hlepenja po dobičku, na pr. zaradi tatvine, goljufije itd., ne morejo nikdar biti društveniki, nasprotno se morajo udje, ki so zaradi tacega dejanja kaznovani, precej izključiti. Izključeni ud mora v treh mesecih od dneva sodbe prodati svoj delež drugemu, ako ne, pripade društvu brezplačno.

O pravicah in dolžnostih društvenikov.

§. 23.

Društveniki imajo te-le pravice: a) v zborih staviti predloge in o njih glasovati, voliti in izvoljenim biti; b) o vsakem času pregledati gospodarjenje v mlekariji; c) dogovorno z odborom, oziroma občnim zborom, svoj sedež dati v zakup; d) zakupojemniki imajo v gospodarstvenih zadevah enake pravice in dolžnosti, kakor pravi društveniki, to je njih zakupniki, ki pa zgubijo pravico, glasovati o gospodarstvenih zadevah.

Vsak ud ima pa te-le dolžnosti: a) ne nasproti delati tem pravilom, sklepom in sploh koristi društva; b) prevzeti vsako volitev, če ni bil prejšnje leto odbornik; c) dober biti za to, da spolnuje vse po pravilih veljavno prevzete dolžnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Potovanje cesarjevo po Kranjskem.

(Dalje.)

Drugi dan.

Program za drugi dan cesarjevega bivanja na Kranjskem, to je, za dan 12. julija t. l. bil je sledeči:

- a) ob 8. uri zjutraj slovesna sv. maša v stolni cerkvi sv. Nikolaja;
- b) ob 10. uri zjutraj poklanjanje na najvišem dvoru, namreč: deželnega zbora, dvornih dostojanstvenikov, duhovništva, častnikov, oblastnij, zadrug in poslaništev.
- Popoldne ob 3. uri:
- c) najvišje ogledovanje kulturno-zgodovinske razstave v realki, kmetijske razstave, splošne in vojaške bolnišnice;
- d) ob 6. uri zvečer obed;
- e) ob 8. uri zvečer žive podobe v deželnem gledišču, in potem
- f) razsvitljava ljubljanskega mesta.

Za slovesno sv. mašo pripravljena je bila šenklaška cerkev od zunaj in znotraj dostojno pričeti praznovanje zgodovinske 600letnice in sprejeti visocega gosta. Vstop v cerkev dovoljen je bil samo osebam, katere so imele vstopnice za to, in pa povabljenim vdeleževalcem. Po $\frac{3}{4}$ 8. uri bil je vstop sploh prepovedan, ker ob tej uri pričakovalo je duhovništvo s škofom na čelu presvitlega cesarja v cerkvi pri glavnih vratih, pred glavnimi vratmi pa so ga pričakovali deželni predsednik baron Winkler, ministerski predsednik grof Taaffe in minister grof Falkenhayn.

Pred cerkvijo, po vsem mestnem trgu in po vsi poti od cesarskega dvora do tje pričakovalo je presvitlega cesarja vse natlačeno ljudstvo. Točno ob 8. uri pripeljali so se presvitli cesar v odprtem vozu do cerkve, povsod na poti pozdravljani z gromovitimi in nepretrganimi živio-klici.

Na vratih sprejeti spremljani so bili potem po cerkvi do vélikega altarja, kjer je bil na onem mestu, kjer je sicer prostor škofov, pripravljen rudečo-žametnen stol z enako klopico za poklekniti, tako, da so gledali na epistelsko stran presbiterja. Blizo tam v presbiterju bila je postavljena klop, v kateri sta bila imenovana ministra in general-adjutanta cesarjeva. Nasprot od cesarja bili so sedeži za škofa in druge pri maši deležne duhovnike.

Pri prvem stranskem altarju sv. Rešnjega telesa zasedene so bile prve klopi po dvorskih dostojanstvenikih, med katerimi smo videli dednega deželnega pristolnika, tajnega svetnika grofa Karola Hohen-

warta, generala konjиков kneza Windischgrätza, bar. Apfaltrerna, bar. Schwegelna, bar. Rechbacha itd.

V srednjih klopéh bili so c. k. uradniki z deželnim predsednikom baronom Winklerjem na čelu.

Nasproti tem unstran cerkve bilo je vojaštvo v klopéh, za stranskim altarjem sv. Dizma pa plemenite gospé, in pred temi v posebno nastavljenih klopéh deželni poslanci, za njimi pa mnogo duhovščine z dežele.

Presvitli cesar klečali so med mašo od sanktusa do zavživanja, enako tudi spremstvo.

Med mašo pela se je nova skladba gosp. pevovodje A. Försterja. Cerkev bila je polna odličnega ljudstva iz Ljubljane in iz dežele.

Po sv. maši vrnilo so se presvitli cesar zopet na svoj dvor in ob deseti uri točno sprejeli so uže deželni zbor, kateri se jim je poklonil prvi ter jim izrekel po deželnem glavarji svojo udanost in ponovil v imenu dežele obljubo vedne zvestobe.

Deželni glavar prebral je po deželnem zboru sklenjeno adresno, najprej slovensko in potem nemško.

Presvitli cesar so odgovorili na adresno tako:

„Čutila najzvestejše udanosti, katera mi čestitaje prinaša deželni zbor mojega dragega vojvodstva kranjskega, sprejemam z velikim zadovoljenjem in živo hvaležnostjo.

Ljubezni polna privrženost, katero je skazovalo udano prebivalstvo Kranjske v šeststoletni zvezi z mojo hišo v vseh časih sreči kakor v nesreči in jo zdaj zopet skazuje spodbudljivo po lepi, domoljubni spomenski slavnosti, ki jo praznuje, mi je najgotovейše poroštvo za to, da se bode obljuba nerazrušljive zvestobe, katero mi v tem slovesnem trenutku ponavlja po postavnem zastopu dežele, z Božjo pomočjo spolnovala od rodu do rodú.

Skupno delovanje prebivalstva v nekaljeni slogi v skupni namen na temelji ustave bo služilo v to, še bolj utrditi ono vez ljubezni, katera do zdaj obdaja kneza in ljudstvo.

Moja cesarska blagovoljnost ostane Mojim ljubim Kranjcem, med katere sem z veseljem prišel, vsikdar ohranjena. Pospeševanje njih blagostanja bode vedno Moja posebna vladarska skrb.“

Po tem odgovoru obrnili so se presvitli cesar najprej do deželnega glavarja grofa Thurna, in potem spregovorili so skoraj z vsemi poslanci po nekoliko prijaznih besed. Pri tem sprejemu navzoča sta bila tudi ministerski predsednik grof Taaffe in deželni predsednik baron Winkler.

Po končanem razgovorjanji zapustili so poslanci dvorano z gromovitimi živio-klici.

V imenu plemstva kranjske dežele nagovoril je presvitlega cesarja grof Wurmbrand tako-le:

„Komorniki, ki spadajo k vojvodstvu kranjskemú, in oni, ki tukaj bivajo, poprimejo se priložnosti, katero jim podaja praznovanje vojvodstva o sreči, biti uže 600 let pod žezlom hiše Habsburške, približati se podnožju svojega najmilostnejega cesarja in gospoda in Ga vnóvič zagotoviti svoje nepremakljive zvestobe in ljubezni.“

Nagovor premilostljivega knezoškofa dr. Pogarja v imenu duhovščine glasil se je tako-le:

„Duhovščina ljubljanske škofije vživa danes po svojih zastopnikih visoko čast, da sme priti pred mило obličje Vašega Veličanstva in na dan spominja 600letnice zveze Vaše visoke dinastije z deželo kranjsko, katere meje se zdaj vjemajo z mejami ljubljanske škofije, v lastnem imenu in v imenu izročenih ji vernih najjudanejše slavljenje in zagotovilo najzvestejše privrženosti in udanosti položiti na podnožje.

Polni najglobokejše hvaležnosti proti Bogu spominjamo se danes obilnosti blagoslova, katerega je prineslo

naši deželi mило žezlo Habsburške cesarske hiše. Kdo bi mogel naštetí vse dobróte, s katerimi osrečavala je deželo kranjsko po očetovsko skrbéča, mogočno braneča ven in ven milostljiva roka presvitlih Habsburžanov v veselih in žalostnih dnéh ravno preteklih 600 let! Globoko udani duhovščini spodobi se v tem slovesnem trenutku spominjati se one dobróte, namreč onega velikega dejanja Habsburžanov, katero je bilo bolj ko vse drugo pripravno pospeševati duševne koristi krščanskega ljudstva na Kranjskem: to je veličastno ustanovljenje škofijstva in kapiteljna ljubljanskega.

Po tej ustanovi smo osrečeni, v slavnih dedih svitle dinastije Habsburške in zdaj v presvitli osebi Vašega Veličanstva ljubiti in častiti varuha (patrona) škofijstva v ožjem pomenu. Razsvitljenemu vernemu čutju Habsburžanov imamo se tudi zahvaliti, da se je naši deželi ohranila dragocena edinost vere in zveza s središčem cerkve.

V očigled tako velikih dobrot ne bodo nikdar ugasnila goreča plamena hvaležnosti v naših srcih. Trdno in nepremakljivo, kakor skalnate gore naše domovine, bode se zmiraj ohranila naša udanost in zvestoba do visoke cesarske hiše. Besede spodbude v to donele bodo z vseh prižnic v srca vernih občin. Z vseh altarjev vzdigovali se bodo proti nebu oblaki globoko-srčne molitve, da bi bival najbogatejši božji blagoslov nad presvitlo drago glavo Vašega Veličanstva, nad njegovo cesarsko visokostjo presvitlim cesarjevičem, tej nadi in prihodnosti države, in nad vso cesarsko družino!“

Na ta škofov nagovor odgovorili so presvitli cesar:

„Napolnuje me z veselim zadostenjem, pri priliki slavnosti dežele kranjske s skupino avstrijskih dežel tukaj zbrane videti zastopnike duhovščine ljubljanske škofije.

Dobro mi je znano, da si tudi duhovščina kranjska pri oznanjevanji zveličanskega nauka in spolnjevanji svojega visocega poklica brez prenehanja prizadeva, svojemu vodstvu izročene verne z domoljubno marljivostjo učiti tudi zvestobe do pridedovane cesarske rodovine in njihova srca užigati z vročo ljubeznijo do domovine.

Upam, da bode z božjo pomočjo tudi v prihodnje Vaš poklic dušnega pastirstva v enakem duhu opravljali, in izrekam Vam za skazano mi udanost z zagotovilom Svoje trajne blagovoljnosti Svojo odkritosrčno zahvalo!“

Nagovor mestnega župana ljubljanskega glasil se je (začetkom nemški, potem slovenski):

„Vaše c. k. Veličanstvo! Deželni zastop vojvodstva kranjskega izrazil je v imenu vse dežele čutila nepremakljive udanosti do Vašega Veličanstva in najvišje cesarske hiše, kakor jih živo čuti. — Mestni zastop zvesto-udanega glavnega mesta, sred čegar zidovja se v tekočih dnéh slovesno obhaja 600letnica združenja Kranjske s presvitlo najvišjo vladajočo hišo, zahvaljuje se Vašemu Veličanstvu iz globočine srca za milost, da mu je dano, danes svoje posebno spoštljivo slavljenje najponižnejše izraziti in po možéh prve občine v deželi ponoviti slovesno obljubo nepremakljive zvestobe.“

(Slovensko:)

„Vaše ces. in kr. Veličanstvo! Naše mesto se imenuje bela Ljubljana. V resnici bela, neomadeževana je ljubljanskega mesta vernost in udanost do presvitle dinastije: skozi vseh 600 let ni te udanosti oskrunila niti najmanjša pregreha. In v tem svečanem trenutku prisegamo mestni zastopniki Vašemu Veličanstvu, da se bele Ljubljane zvestoba do slavnega prestola Vašega Veličanstva in do avstrijskega cesarstva ne bode majala nikdar.

Skozi 600 let je naše mesto prejelo neštene do- kaze milosti presvitlih svojih vladarjev: z dna svojih vernih src se Vašemu Veličanstvu danes udano zahva- ljujemo za vse dobrote, ki jih Ljubljana vživa zlasti od Vašega Veličanstva! Edina naša prošnja se glasi: Bog ohrani vedno našemu mestu Vašega Veličanstva očetov- sko blagonaklonjenost!“

Presvitli cesar so odgovorili:

„Zvestoba in udanost glavnega mesta Kranjske za Me in za Mojo hišo mi je dobro znana. Pri vseh ve- selih in boleznih dogodbah se je sijajno skazala ta udanost, v teh slavnostnih dnevih skazuje se na novo.

Ljubljana bilo je zmiraj pravo avstrijsko mesto, katero je vse živo sočutilo, kar je pregibalo državo. Ne dvomim, da bode Ljubljana to svojo lastnost ven in ven ohranila.

Zagotovite meščane Mojega deželnega glavnega mesta Moje cesarske milosti in skrbnosti!“

Predsednik trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani, gosp. Jože Kušar, pozdravil je Nj. Veličan- stvo tako-le:

„Vaše Veličanstvo! Šest sto let je zdaj, odkar pre- svitla hiša Habsburška deželi kranjski skazuje dobrot brez števila.

Med vsemi stanovi in vrstami prebivalstva giba se v tem trenutku samo eno čutje, ono najglobokeje za- hvale za te dobrote.

Stan trgovcev in obrtnikov pred vsemi zahvaliti se ima skrbljivosti visoke dinastije in Vašega Veličanstva za rast in razvitek.

Naj dovoli Vaše Veličanstvo, da se najspoštlivejše bliža zvestoudana zbornica trgovinska in obrtnijska kot glasnik stanu trgovskega in obrtnijskega kranjskega, in Vašemu Veličanstvu položi na podnožje svojo najsrč- nejšo zahvalo in ob enem zagotovi nepremakljive zve- stobe in udanosti. (Sklepa slovensko:) Naj Bog vsega- mogočni vsliši našo najsrčnejšo željo, katera se izraža v besedah: Bog ohrani, Bog blagoslovi in obvaruj Vaše Veličanstvo!“

Presvitli cesar odgovorili so:

„Z dopadanjem sprejemam Vaša dobra voščila in jih vračam najgorkeje. Pri imenitnosti, katero ima stan trgovcev in obrtnikov povsod, posebno pa v deželi, ka- kor Kranjska, katere zemlja je manj rodovitna, z ve- seljem čujem od njegovih poklicanih zastopnikov, da je v razcvetanji in razvitku.

Bodite prepričani, da obračam koristi kranjske tr- govine in obrtnije svojo vedno skrb in da bom zelo razveseljen videti, da se spolnujejo v to obrnjene nade in želje!“

Predsednik kmetijske družbe, baron Wurzbach, nagovoril je presvitlega cesarja tudi v imenu navzočih zastopnikov močvirskega odbora s sledečim nagovorom:

„Vaše Veličanstvo! V imenu kmetovalcev kranjskih prinašam kot predsednik kranjske kmetijske družbe in v imenu močvirskega odbora našemu premilostljivemu cesarju in gospodu naše najponižnejše slavljenje.

Posestniki zemljišč na Kranjskem previdijo in pri- poznajo velike dobrote, katere jim je cesarska vlada po- delila po vredjenji zemljiškega davka, po napravi novih zemljiških knjig in po mnogih zemljiško posestvo varo- vajočih in kmetijstvo pospešujočih postavah, katere se še izpeljujejo, in izrekajo zato Vašemu Veličanstvu svojo globoko čuteno zahvalo.

Po vzvišenem geslu Vašega Veličanstva delamo vsi udje naše družbe z združenimi močmi v ljubezni in slogi za to, da bi pospešili in povzdignili blagostanje dežele.

Poleg tega čutja vzajemne dobrohotnosti je pa tudi v srcih kmetovalcev Kranjske živeče čutje najglobokejše

ljubezni, nepremakljive, mnogokrat skazane zvestobe do našega najmilostlivejšega vladarja, katero nas vse še tes- neje veže družega na družega in nas navdušuje h klicu: Bog ohrani, varuj in blagoslovi Vaše cesarsko Veličan- stvo in najviše Vašo vso cesarsko hišo!“

Presvitli cesar so odgovorili:

„Zahvaljujem se Vam, gospodje moji, za zagotovilo zvestobe in privrženosti, katero mi prinašate v imenu kmetovalcev kranjskih. Mojemu očetovskemu srcu služi v visoko zadostenje, da so se po postavodajstvu kmetij- skemu prebivalstvu kranjskemu, čegar požrtvovalnost poznam, podelile polajšave njegovih bremen in pospeše- vanje njegovih koristi.

Opravičene želje posestnikov zemljišč naše bodo pri meni zmiraj dobrovoljno pod- poro.

Tudi z veseljem čujem, da kmetovalci kranjski složno delujejo v splošni blagor. Naj se ta blagosna setev sloge med nami nikdar ne zgubi.

Moja cesarska ljubezen in milost je Vam in stanu, katerega zastopate, zagotovljena!“

Po vsakem nagovoru in odgovoru podali so se pre- svitli cesar k posameznim udom deputacij, tako na pr. prašali so vsacega uda trgovinske in obrtnijske zbor- nice, s čem se pečá, kako se obnaša dotična obrtnija, ali dela na veliko kupčijo ali samo za krajne potrebe itd., enako pa tudi pri kmetijski družbi, kako letos obeta le- tina, kaj je z živinorejo itd., na kratko, ni ga bilo pred cesarjem, kateri bi jih ne bil zapustil občudujoč Njihovo ljubeznjivost in vljudnost.

Koj po dokončanem zaslišanji podali so se zastop- niki kmetijske družbe v deželno kmetijsko razstavo v velikem drevoredu tik koroške ceste in Koslerjevega vrta, kjer se je koj po 12. uri opoldne po gospodu mi- nistru za poljedelstvo, grofu Falkenhaynu, razstava slovesno otvorila v navzočnosti mnogobrojnega ljudstva in vojaške godbe.

Gospoda ministra spremljevali so gospodje udje od- seka za razstavo, Murnik, Lasnik, podpredsednik Sevnik, nadalje dr. Poklukar in drugi ter so mu na drobno razkazali enako razstavljene govedi, kakor kmetijsko orodje in pridelke v pokušalnicah.

Gospod minister ogledaval je razstavo z velikim zanimanjem in je večkrat ponovil svojo zadovoljnost in pohvalo o lepoti razstave sploh, o lepem vredjenji, po- sebno pa o lepoti razstavljene živine.

Ob enem z gospodom ministrom bil je navzoč tudi gospod tajni svetnik grof Karol Hohenwarth, kateri si je razstavo ogledal z enako velikim zanimanjem in si dal razlagati razstavljene reči.

Skoraj celo uro mudili so se visoki gospodje v raz- stavi in so le odšli poprej, ker je bilo le še par ur do one ure, v kateri se je pričakovalo obiskanje razstave po Nj. Veličanstvu.

(Dalje prih.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Ako bi kdo utegnil vprašati: čemu je pa treba sv. Očetu toliko in tako zalo opravljenih stražnikov, naj mu bo v odgovor: Oni so še vedno, in ostanejo papež-kralj, namestnik Kristusov na zemlji in v dušnih zadevah za- povednik čez dve sto milijonov vernikov; obdani pa so vendar vedno okrog in okrog od smrtnih sovražnikov. Ako bi se le-ti ne bali za svojo lastno kožo, Bog vé,